

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 27 октомври 2020 година, врз основа на примена жалба од Национална мрежа против насилство врз жените и семејното насилство, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Интернет – порталот „А1он.мк“, со текстот насловен „Вработена во МВР се сликала полугола во полициска униформа, внатрешна контрола ѝ отвори дисциплинска“, го прекрши Кодексот на новинарите во членовите 1 и 7.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 2 октомври 2020 година, „Национална мрежа против насилство врз жените и семејното насилство“, поднесе жалба за текстот со наслов „Вработена во МВР се сликала полугола во полициска униформа, внатрешна контрола ѝ отвори дисциплинска“, објавен на 28 септември 2020 година, на интернет – порталот „А1он.мк“ (www.a1on.mk).

Во жалбата се наведува дека текстот содржи незастапена втора страна, говор на омраза, дискриминација и нарушување на приватноста, односно дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 1, 7 и 10.

Жалителот забележува дека во написот на порталот се откриваат детални информации со кои јасно се утврдува идентитетот на полициската службеничка и се создала основа за говор на омраза кон неа, но и кон сите жени кои се вработени во Министерството за внатрешни работи. Од Националната мрежа против насилство врз жените и семејното насилство потенцираат дека текстот, кој бил преземен и реобјавен од многу други медиуми, предизвикал бројни коментари со навредлива и понижувачка содржина со кои се повредува достоинството на жената. Оттаму сметаат дека откривањето на идентитетот на службеничката не е прашање на јавен интерес, туку повреда на личните права, што предизвикува двојна виктимизација на жртвата и нејзино изложување на навреди и потсмев.

Подносителот на жалбата вели дека со веста новинарот, наместо да ги штити човековите права, тој ги повредува.

„Доколку Одделот за внатрешна контрола, криминалистички истраги и професионални стандарди утврди дека полициската службеничка со своето однесување ги прекршила правилата на кои подлежи како професионалец, санкцијата која би можела да се изрече е единствената со која таа треба да се соочи. Срамот, стравот и ефектите кои ги носи тешкото навредување и омаловажување во јавноста, се засилени и овозможени токму со објавувањето на овој напис“, се вели во поднесената претставка.

Од Националната мрежа против насилство врз жените и семејното насилство, меѓу другото, посочуваат дека, иако медиумот го консултирал Одделот за внатрешна контрола при МВР во однос на утврдување одговорност кај службеничката, сепак, не бил задоволен критериумот за двострано известување, односно не била консултирана и единствената засегната страна. Жалителот смета и дека личните податоци на полициската службеничка биле објавени без нејзина согласност.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет – порталот „А1он.мк“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Главниот и одговорен уредник на медиумот, Предраг Петровиќ, одговори на наводите на жалбата.

Петровиќ ја отфрла поднесената претставка како неоснована. Смета дека во текстот нема говор на омраза, ниту се поттикнува насилство или дискриминација по ниту една основа. Тој појаснува дека во текстот се известува за постапка поведена против вработена во МВР поради тоа што се фотографирала разголена на својот Инстаграм профил, кој бил отворен за јавност. Петровиќ додава дека како медиум воопшто не навлегле во тоа дали постапката на службеничката била погрешна, ниту имплицирале дали МВР треба да поведе постапка или не.

„Оваа фотографија А1он ја објави со заматен лик, но го објави името и презимето кои беа веќе јавно објавени и читливи на профилот, односно беше познато за која личност се работи. При ваков случај, не сметаме дека тој што веќе јавно и сам се објавил со цел идентитет и фотографија, има проблем од натамошно објавување во медиумите“, посочуваат од „А1он.мк“ во одговорот на жалбата.

Петровиќ, меѓу другото, наведува оти тие го пренеле ставот на МВР во текстот, но оти не сметале дека вработената службеничка требале да ја прашуваат зошто се фотографирала полугола, зашто, како што вели, тоа било во доменот на нејзиниот начин на размислување и слобода на изразување. Уредникот на „А1он.мк“ забележува и дека Националната мрежа против насилство врз жените, во случајов, вршела манипулација, зашто не требала да зборува и да се повикува во име на сите жени во МВР, туку само во име на своите членови.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и едногласно одлучи дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 1 и 7.

Член 1: *„Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.*

Член 7: *„Новинарот ќе ја почитува приватноста на личноста, освен кога тоа е во спротивност со јавниот интерес“.*

Комисијата во оспорениот текст не најде доволно елементи за да констатира говор на омраза или дискриминација, ниту прекршување на членот 10 од Кодексот на новинарите, на кои упатува подносителот на жалбата.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 27 октомври 2020 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина.

Комисијата заклучи дека оспорениот текст на порталот „А1он.мк“ произлегува од јавниот интерес, зашто постапките и евентуалното несоодветно однесување на полициските службеници се легитимна новинарска цел. Се работи за новинарски производ, во чии рамки е објавена фотографија на вработена во МВР во полициска униформа и во провокативна поза. Ликот на жената е замаглен, а фотографијата е преземена од нејзиниот Инстаграм профил, кој не бил означен како „приватен“ и бил достапен за пошироката јавност.

И покрај генералната оценка дека се работи за јавен интерес и за постапка на полициска службеничка која може да влијае врз интегритетот на професијата и репутацијата на Министерството за внатрешни работи, Комисијата, сепак, се согласи дека медиумот ги надминал границите на слобода на изразување и ја нарушил приватноста на жената. За Комисијата не е спорна ниту објавената фотографијата, ниту основната информација, туку фактот што авторот објавил непотребен и прекумерен обем на лични податоци, воедно, откривајќи го и нејзиниот идентитет, односно нејзиното име и презиме:

„Според извори на „А1он“ станува збор за полициската службеничка Виолета Галева, која е вработена во Министерството пред 11 години, односно во јануари 2009 година. Службеничката работи во Одделот за гранични работи и миграции, односно, во Сектор за гранична контрола и поддршка, при единицата за странци и реадмисија. Неофицијално, таа на ова работно место е распоредена во 2015 година“, се наведува во дел од текстот на „А1он.мк“.

Во овој контекст, Комисијата заведе став дека содржината на текстот не е од толку висок јавен интерес, ниту предмет на новинарска опсервација е високопозиционирана јавна личност, која подлежи на поширок степен на јавна критика, за да биде објавен поширок спектар на лични податоци. Секако дека медиумите треба да алармираат за случаи на несоодветно однесување на службените лица, но во исто време треба да ги ограничат податоците на ниво соодветно на темата и статусот на лицата кои се споменуваат во текстот. Ова уште повеќе што личниот живот на службеничката, која не е ниту избран, ниту именуван функционер, ниту политичка личност, не може да се смета за јавен интерес за да преовладува над приватниот интерес. Во оваа насока, членовите на Комисијата констатираа дека правото на јавноста да го знае идентитетот на службеното лице не преовладува над правото на личноста да ја

заштити својата приватност. Објавувањето на идентитетот, во случајов, не е релевантно за јавноста, ниту е причина да се поттикне јавна дебата на конкретна тема. Постои голема разлика помеѓу она што може да побуди интерес и љубопитност кај публиката и она што е од јавен интерес. Затоа, медиумите треба внимателно да одмерат колку објавените информации го оправдуваат навлегувањето во нечија приватност, особено ако таквите податоци можат да предизвикаат опасност од стигматизација на поединецот и на неговото потесно опкружување.

Оттука, Комисијата најде дека во оспорената содржина е прекршен **членот 7** од Кодексот на новинарите, според кој новинарот ќе ја почитува приватноста на личноста, освен кога тоа е во спротивност со јавниот интерес. Информации за приватниот живот на одредена личност можат да бидат објавени само доколку однесувањето на таа личност во приватниот живот има влијание врз јавниот интерес. Во такви ситуации, треба да се провери дали објавувањето на информацијата би можело да загрози и некоја друга личност.

Во продолжение, Комисијата се согласи дека откривањето на името и презимето на вработената во МВР, само по себе, го повлекува и правилото за „втора страна“, кое медиумот не го испочитувал. Тоа се коси со **членот 1** од Кодексот на новинарите, кој налага дека новинарот треба да им даде можност на сите засегнати во новинарскиот производ да го кажат својот став, особено кога новинарот изнесува сомневања или обвинувања или кога некој е предмет на напад и критика. Медиумите се одговорни и за искажаното на социјалните мрежи, зашто со нивното објавување таквите содржини добиваат јавност. Објавувањето на веста, проследена со провокативна фотографија, преземена од корисничка на социјалните мрежи, во случајов, покажува колку веста може да добие широки размери и пристап до пошироката јавност.

Комисијата констатира дека текстот на „А1он.мк“ бил преземен и објавен од повеќе интернет – портали.

* * *

При своето одлучување, Комисијата за жалби ги зеде предвид и:

Членот 4 од Законот за заштита на личните податоци од 2020 година, во кој се вели дека „личен податок“ е секоја информација, која се однесува на идентификувано физичко лице или физичко лице кое може да се идентификува (субјект на лични податоци), а физичко лице кое може да се идентификува е лице чиј идентитет може да се утврди директно или индиректно, посебно врз основа на идентификатор како што се име и презиме, матичен број на граѓанини, податоци за локацијата, идентификатор преку интернет, или врз основа на едно или повеќе обележја специфични за неговиот физички, физиолошки, генетски, ментален, економски, културен или социјален идентитет на тоа физичко лице.

***Декларацијата на Комитетот на министри на Советот на Европа за слободата на политичка дебата во медиумите** (872 состанок од 12.02.2004 година), во делот што потсетува дека остварувањето на правото на слобода на изразување со себе носи обврски и одговорности, за кои вработените во медиумите мора да водат сметка и дека тоа легитимно може да биде ограничено поради одржување рамнотежа помеѓу ова право и почитување на другите основни права, слободи и интереси заштитени со Конвенцијата (член 8).

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска и Ердем Ахмет.

На седницата, членот на Комисијата, Мери Јордановска, беше изземена од расправата, во согласност со член 11 од Правилникот за работа поради судир на интереси, а сè со цел, да се обезбеди мериторност во одлучувањето и спречување на делегитимирање на одлуката на Комисијата.

Се обврзува интернет – порталот „А1он.мк“ (www.a1on.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

